

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 25/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsä- lain ja rikoslain 48 a luvun 3 §:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 2013 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi metsälain ja rikoslain 48 a luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 75/2013 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan samalla määrännyt, että talousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylijohtaja Juha Ojala, vanhempi hallitussihtööri Maija Kaukonen ja ylitarkastaja Matti Mäkelä, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Reima Sutinen, työ- ja elinkeinoministeriö

- metsäjohtaja Anna Rakemaa, Suomen metsäkeskus
- metsäjohtaja Juha Hakkarainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- metsäjohtaja Tomi Salo, Metsäteollisuus ry
- toimialapäällikkö Tage Fredriksson, Bioenergia ry
- toimitusjohtaja Kai Merivuori, Suomen Sahat ry
- johtaja Olli Äijälä, Metsätalouden kehittämissentrum Tapio.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Pellervon taloustutkimus PTT
- Innofor Finland Oy
- Finanssialan Keskusliitto
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- professori Timo Pukkala, Itä-Suomen yliopisto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksen tavoitteena on mm. edistää kannattavaa metsätaloutta sekä parantaa puuta käyttävän metsäteollisuuden toimintaedellytyksiä siten, että samalla turvataan luonnon monimuotoisuus. Lakiehdotuksen keskeisiä esityksiä ovat uudistushakkuiden ikä- ja läpimittakriteerien poistaminen, eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen ja pienaukkohakkuiden salliminen, ylä-

harvennusten salliminen tasaikäisen metsän kasvatuksessa sekä vähätuottoisten ojitettujen turvemaiden uudistamisveloitteen poistaminen. Uudistuksen myötä metsänomistajan mahdollisuudet tehdä metsänkasvatukseen liittyviä valintoja lisääntyvät.

Talousvaliokunta on käsitellyt esitystä toimialansa puitteissa kiinnittäen erityistä huomiota siihen, miten esitys vaikuttaa teollisuuden puuraaka-aineen saantiin kilpailukykyiseen hintaan.

Raakapuun teollinen kokonaiskäyttö on viime vuosina pysynyt samalla tasolla (noin 71 miljoonaa kuutiometriä). Metlan vuoden 2012 tilastojen perusteella selluteollisuus on edelleen suurin yksittäinen puunkäyttäjä (29,4 miljoonaa kuutiometriä), mutta voimakkaimmin on kasvanut energiapuun käyttö (9,3 miljoonaa kuutiometriä; luku sisältää myös tuontihakkeen). Puun energiakäyttö tulee kasvamaan edelleen lähivuosina, sillä kansallisessa energia- ja ilmastostrategiasamme metsähake (puiden latvukset, oksat, rangat ja kannot) on keskeisin yksittäinen raaka-aine tavoiteltaessa vuodelle 2020 asetettuja uusiutuvan energian kasvutavoitteita. Tavoitteena on, että metsähakkeen osuus sähkön- ja lämmöntuotannossa nostetaan nykyisestä noin 16 TWh:sta 25 TWh:iin vuoteen 2020 mennessä. Hakekuutiometreinä tämä vastaa noin 13,5 miljoonaa kuutiometriä vuositasolla (vuonna 2011 metsähaketta poltettiin 7,5 miljoonaa kuutiometriä).

Talousvaliokunta pitää uuden sääntelyn tavoitteita kannatettavina. Ehdotuksen arvioidaan aktivoivan uusia metsänomistajia metsänhoitoon ja lisäävän näin puuraaka-aineen tarjontaa ja tasoittavan tarjonnan vaihteluita. Metsiköiden yhdistäminen helpottuu. Tämä mahdollistaa nykyistä suuremmat yhtenäiset käsittelyalueet, mikä puolestaan lisää korjuutyön kustannustehokkuutta. Uusien korjuutapojen yleistyminen luo puolestaan pohjaa uusille teknologisille ratkaisuille ja palveluille. Panostukset luonnon monimuotoisuuden säilymiseen tukevat osaltaan myös matkailuliiketoimintaa.

Hallituksen esityksessä ehdotuksen vaikutukset on arvioitu suhteellisen maltillisiksi. Osin arviot, kuten työllisyysvaikutukset, tosin puuttuvat kokonaan. Sääntelyn kokonaisvaikutusten arvioinnin vaikeus on tullut esille myös valiokunnan asiantuntijakuulemisissa. Asiantuntijat ovat todenneet esityksen sisältävän sekä puun saantia lisääviä (erityisesti uusien metsänomistajien aktivoituminen sekä läpimitta- ja ikäkriteerien poisto) että tietäntyypin raaka-aineen saantia mahdollisesti vähentäviä elementtejä. Jälkimmäiseen liittyen energiapuun saannin osalta on todettu, että metsähakkeen tuotanto on

suurelta osin sidottu päätehakkuiden ja harvennushakkuiden yhteydessä korjattavaan ainespuuhun. Energiaraaka-aineen saannin kannalta tärkeiden kantojen ja hakkuutähteiden korjuu eri-ikäisrakenteisista metsistä ei onnistu ainaakaan nykyteknologian puitteissa. Tämänkaltaisen puunkorjuutavan merkittävä lisääntyminen saattaa vähentää metsähakkeen saantia. Toisaalta on todettu, että läpimitta- ja ikäkriteerin poistaminen voi jonkin verran lisätä nykyistä aiemmin tehtyjä uudistushakkuuta ja näin jopa lisätä energiapuun saantia. Sahateollisuuden kannalta merkittävästi lisääntyvät nuorten metsien hakkuut voivat puolestaan vaarantaa riittävän järeiden sahatukkien saannin. Samoin on tuotu esille, että uusien korjuutapojen (kuten puiden yläharvennukset) käyttö voi nostaa korjuukustannuksia.

Vaikka arviot sääntelyn vaikutuksista vaihtelevat ja ovat osin ristiriitaisia keskenään, antaa saatu selvitys perustellun syyn olettaa, että vain murto-osa metsänomistajista ryhtyy laajamittaisemmin soveltamaan uusia metsänhoitotapoja. Muutokset puun tarjontaan niin määrän kuin laadunkin osalta jäänevät näin ollen maltillisiksi. Tämä ei poista tarvetta tarkoin seurata sääntelyn vaikutuksia. Samoin valiokunta painottaa neuvonnan ja tiedotuksen merkitystä. Uusien metsänomistajien saaminen aktiivisten metsänhoitotoimien käyttäjiksi edellyttää tehokasta tiedottamista. Neuvontaa puolestaan tarvitaan mm. uusien korjuumenetelmien osalta. Ne eivät välttämättä sovellu yhtä hyvin kaikkiin metsiin, joten myös niiden tapauskohtaiseen käyttöön liittyvä opastus on tarpeen parhaan kokonaistaloudellisen tuloksen aikaansaamiseksi.

Yksittäisenä kysymyksenä talousvaliokunta nostaa esille uuden sääntelyn soveltamisen mahdolliset vaikutukset metsän käyttöön vakuutena. Rahoituslaitokset katsovat, että järeys- ja ikäkriteerien poistaminen saattaa heikentää metsäomaisuuden vakuusarvoa. Panttaukseen liittyen on myös todettu, ettei metsänkäyttöilmoituksen jättämisen määräaika tule lyhentää 10 päivään, sillä tällöin vaarannetaan pantinhaltijan tosiasiallinen mahdollisuus puuttua suunniteltuihin, pantin arvoa mahdollisesti alentaviin toimiin.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että näihin kysymyksiin kiinnitetään huomiota asian jatkovalmistelun yhteydessä.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää,

että maa- ja metsätalousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäsen. Lars Erik Gästgivers /r
Teuvo Hakkarainen /ps
Harri Jaskari /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Johanna Karimäki /vihr

Pia Kauma /kok
Jukka Kärnä /sd
Jari Myllykoski /vas
Martti Mölsä /ps
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.